

UN VALENCIÀ DE BARCELONA

No sóc sant Francesc d'Assís

Xavier Mariscal, Xavi per al seus amics valencians, és el dissenyador més genuïnament universal que ha donat aquesta terra. Hi ha molts que creuen que ho ha fet tot. Ell, però, considera que encara ha de fer algunes coses, un programa de televisió, cabaret, gravar un disc...

A. R. i C. G.

El fet que la Conselleria d'Indústria valenciana patrocine l'exposició que farà a la Llotja representa el reconeixement institucional a la seua feina. Però vostè ha treballat, bàsicament, a Barcelona.

—Bé, jo sempre m'he sentit estimat a València. En tot cas, fins ara havia treballat poc amb els industrials valencians perquè estaven una mica adormits, tot i que hi ha algunes excepcions. L'exposició de la Llotja, que està dins del programa de «València Innovació» ha estat un rotllo molt personal d'Andrés García Reche —conseller d'Indús-

tria— i crec que serà una bona oportunitat per a estirar una mica les orelles als empresaris i fer-los veure què es pot fer quan s'aplica el disseny al camp de la producció.

També cal tenir en compte que aquesta exposició no haguera estat possible sense la col·laboració de l'empresa taulellera amb què treballa ara. Són

DOMÈNEC UMBERT

molts els milions invertits en un acte cultural que, en principi, no té una rendibilitat econòmica immediata.

—*Si la inversió de 35 milions és tan important, ¿per què no es durà l'exposició a altres ciutats?*

—Perquè l'exposició està pensada, concretament, per a l'espai de la Llotja i no crec que siga possible traslladar-la. Es tracta d'una exposició un tan naïf. Hem intentat ser rigorosos, però ens hem trobat amb tantes coses... L'exposició no és exportable. A més, València és una ciutat ben comunicada i si, normalment, la gent d'ací se'n va a veure mostres a Madrid i a Barcelona, ja va sent hora que madrilenys i barcelonins vinguen ací.

—*Dóna la sensació que desenvolupa*

la seua feina amb una gran facilitat. ¿Es així?

—No, la veritat és que em costa molt fer els encàrrecs.

—*¿Què opina dels dissenys de Peret? La seua mascota per a Barcelona-92 va estar a punt de guanyar-li la partida.*

—Peret és un dels dissenyadors que, ara per ara, té més força gràfica. Conec Peret des de fa molts anys i, en principi, la seua feina estava molt condicionada per la publicitat. Intel·lectualment és una persona molt preparada, fa un treball tècnicament perfecte, però pobre artísticament. Peret ha evolucionat d'una manera increïblement positiva. És un dels millors grafistes del moment.

—*¿I la mascota?*

—La mascota que Peret va presentar va ser una equivocació total i absoluta. Allò no era una mascota, era un bon logotip, pla, sense volum, per a una casa dedicada a l'energia solar. Era una bajanada pensar que un nen es poguera fotre al llit amb aquella bola plena de punxes o que aquella bola poguera nadar. La mascota de Peret era una *horterada* considerable, una *horterada* que a Peret tampoc no li agradava.

Tots tenim, gràcies a Déu, moments bons i dolents, i a Peret, pel que fóra, se li van creuar els cables i es va equivocar. Tampoc el dragó que va fer estigué a l'altura dels seus anteriors treballs. Peret en sap molt, de fer logotips, però la mascota havia d'estar molt relacionada amb el còmic, i això Peret ni ho ha tocat mai ni ho sap fer.

—*¿Creu que amb el seu treball ha contribuït, pel fet de tractar-se d'objectes quotidians, a popularitzar el disseny?*

—Potser sí. El disseny és moda a l'estat des de fa anys. De totes maneres, avui hi ha més gent que em coneix per haver aparegut en un *Telediario* que pels meus dissenys. ¿Per què s'ha posat el disseny de moda? És una cosa que no sé. No sóc gens reflexiu ni teòric.

—*¿Creu, doncs, que en això del disseny hi ha hagut molt de bluf?*

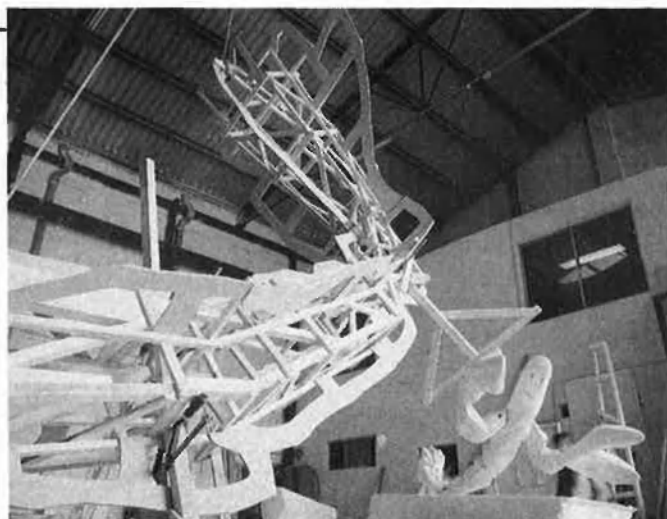
—Sí, totes les coses que es tracten massivament als mitjans de comunicació s'inflen i s'inflen i, en conseqüència, es tracten més superficialment. Està clar que una revista de gran tiratge no pot, si el que vol és arribar al gran públic, donar un tractament exhaustiu als temes.

—*No em referia tant al tractament que donen els mitjans de comunicació com al treball que desenvolupen els mateixos dissenyadors. En el cas del moble, per exemple, és curiós veure com moltes peces suporten malament el pas del temps...*

—Bé, hi ha casos en què és així. Està bé, però, que hi haja moviment. L'única manera d'anar cap endavant és equivocar-se, i fer coses noves representa sempre un perill. La meua vida professional és plena d'equivocacions.

—*¿Per exemple?*

—He de reconèixer que no sóc gens objectiu i que les coses meues les estimo molt. Per això, íntimament, m'és molt difícil pensar que he fet coses que no estan bé. En el fons, les salve sempre perquè me les estimo molt, però, de vegades, també sóc crític. Et sóc sincer si et dic que m'agraden poquetes coses i més ara, quan arran de l'exposició m'he vist obligat a repassar tota la meua trajectòria. Arriba un moment que es-

A l'esquerra, «les clàssiques». Plats de ceràmica i calcomania. París, 1986. A la dreta, procés de construcció de la gamba del bar Gambrinus de Barcelona. València, 1988.

tàs fart de fer mariscals i tot et resulta un conyàs i t'avorreixes com una ostra. ¡Tot és tan lleig! És un horror...

—¿Està més satisfet de la seua faceta de pintor?

—Sí, perquè només he pintat un quart d'hora en la meua vida i el que he fet, si tenim en compte el poc temps que li he dedicat, no està gens malament. És l'obra d'un principiant, de quasi un *dominguero*. M'imagina, potser no és així, que quan passen uns anys tindrè més temps i podré pintar més. M'agradaria demostrar-me que sóc capaç d'expressar alguna cosa en un quadre, que sempre és una sensació única i bella.

—¿Enveja el seu amic Miquel Barceló?

—Sí, envege qualsevol cosa que haja fet algú i que m'agrada. Una bona pel·lícula, un bon vídeo, un anunci, una novel·la...

—¿València o Barcelona?

—No es poden comparar. Barcelona és terra que entra en el mar i València mar que entra en la terra. València és una llengua de platges llargues i molt accessibles, per això la impremta i el Renaixement entraren aquí tan fàcilment. Al País Valencià es viu millor, tot és més fàcil, estèticament la gent naix amb un gran sentit dels colors, hi ha una llum més blanca.

A Barcelona hi ha una superestructura acollonant que et permet treballar molt bé, la llum és més freda i les coses es fan de puta mare.

—¿Quina importància té la intuïció en la seua feina?

—Total. És quasi l'única eina que tinc. La meua tècnica és nul·la, no tinc formació. Sóc incapaç de fer una fotocòpia. Com a màxim, sé fer anar un plomí i la tinta xinesa amb pinzells sobre paper. Les teles amb pintura molt

espesa no sé utilitzar-les. Em guie molt per l'olfacte, per una espècie d'intuïció que et fa sentir per on van determinades coses. Jo funcione gràcies a la informació que guardo en els curts circuits que tinc al *coco* i que, un dia, vaig emmagatzemar inconscientment.

—Ha fet estampats per a teles, ha dissenyat mobles, ha dibuixat còmics, ¿què més li agradaria fer?

—M'agradaria molt fer una pel·lícula i és una cosa que entra dins dels meus esquemes. Tampoc he treballat fent cabaret, ni he treballat fent el pallasso musical, no he enregistrat cap disc, ni fet un programa musical, cosa que m'encantaria. I això, per dir-te algunes coses que estan dins la professió. Després, hi ha oficis com el de jardiner o el de mestressa que també m'agraden molt.

—L'important de tot això és fer-les, o fer-les bé.

—Fer-les bé, és clar. La meua vida és plena de cruïlles. Jo he passat molt de temps sabent, per exemple, que tenia facilitat per a fer estampats sobre teles i que a certa gent, no a tota, li agradarien i que, passat algun temps, els copiarien massivament. Malgrat això, no ho he fet perquè era incapaç de produir-los i comercialitzar-los. He esperat que una senyora es creuara en el meu camí perquè tots dos ens posàrem d'acord per a treballar i jugar junts. Els meus millors treballs són sempre així.

—Les dones l'han mimat sempre, pel que sembla...

—Sí, els millors treballs que he fet els he pogut tirar endavant perquè hi ha xiques que han cregut en mi. Gràcies a Déu, a mi m'ha tocat viure en una generació on les dones estan integrades en el món laboral. Això ha estat molt positiu per a mi perquè les dones són molt

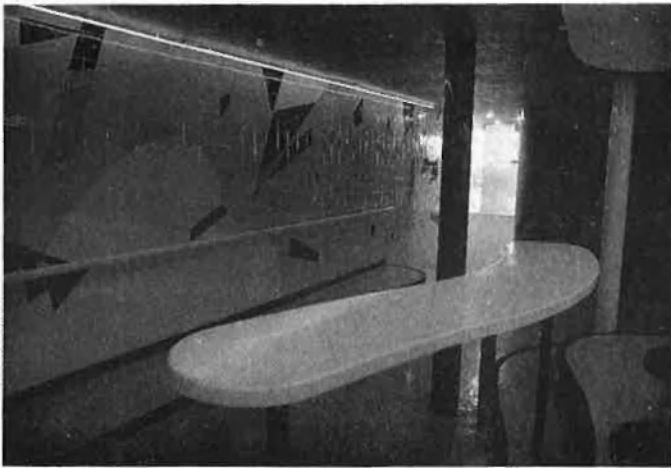
Bar Merbeyé. Barcelona 1978.

més ràpides i sensibles que els homes.

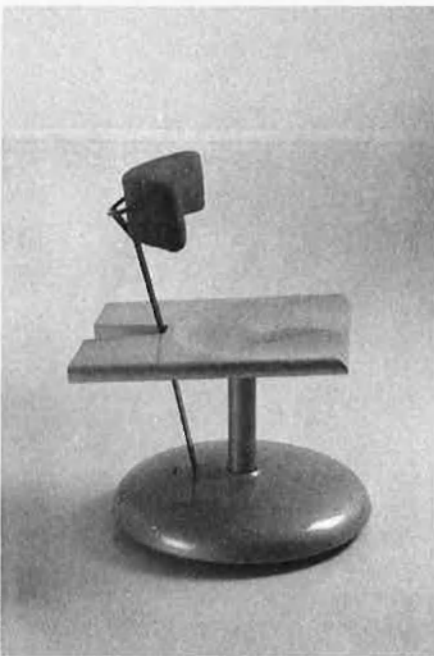
—Tant a València com a Barcelona, els 80 han anat acompanyats de la desaparició de molts espais, cafeteries sobretot, que han marcat les nostres generacions. ¿No li fa pena això?

—Sí, això a València ha passat sovint i és explicable. En una societat agrícola, com és la valenciana, que s'ha fet rica d'un dia per a un altre, la passió per canviar les coses antigues, no velles, per d'altres de noves, ha fet furor. És el complex típic del nou ric. No se n'adonen que així es perd la memòria.

A França crec que han fet una llei per a impedir això. Paisatges de la Memòria crec que es diu. En qualsevol cas, si desapareixen que desapareguen. No hi podem fer res. No sóc massa reivindicatiu, ho reconec. A mi, com a persona, em dol que hagen desaparegut

Bar Duplex. València.

Cadira «Trampolín». Guipúscoa.

moltes cafeteries de la meua memòria: Riviera, Monterrey, però, bé, és així i no puc passar-me tot el dia plorant per això. El temps passa...

—Però, a vostè la seua estètica l'ha marcat molt, ¿no?

—És clar que sí. Jo he crescut veient els cotxes quadrats i unes cases estil *remordimiento* horroroses, amb una tristesa increïble per dins, sense llum, i, de sobte, arribaren els 50 i l'alegria de ficar el color en els cotxes i en les cases i en les portes, en els seients, en les taules, en els bikinis. Això va ser al·lucinant i va fer que arribara el *pop art*.

—Molts dels seus dissenys semblen retratar la cara amable de les coses, com si foren tractades en positiu.

—Home, no sóc sant Francesc d'Assís, el que sí que sóc és optimista. Intenté passar-ho bé, sempre he pensat que he vingut aquí a passar-ho bé i no estic disposat a passar-ho malament. Jo, sense un duró ho passe bé i amb di-

ners també. Amb una nòvia guapíssima ho passe bé, sol i sense pegar un *polvo*, també tracte de passar-ho bé. Preferesc trobar-li la poesia a un Corte Inglés abans d'amargar-me amb l'agressivitat urbana o consumista o de gust superficial i de tendència a fer totes les coses igual que fa el Corte Inglés. Hi ha poesia en totes les coses, fins i tot en el Corte Inglés.

—Quan la cèlebre polèmica de Las Provincias ho degué passar malament.

—Molt malament. Ser carn de tele-diari no fou gens agradable, veure't com a notícia quasi de successos en un informatiu és horrorós, trenca totalment la teua intimitat. De totes aquestes coses, malgrat tot, s'acaba aprenent.

—¿Què és el que ha après de tota aquella història?

—A ser més positiu. Ara sóc més caute i més aprensiu i ja no jutge la vida d'una forma tan bonica. Però, també és dur, és com tenir la sensació que els reis són els papàs. Això es dolorós, però, a la vegada, també està molt bé perquè t'adones, que tens uns papàs molt *guai* perquè et compren joguines.

—¿Arribà a sentir-se la bèstia negra de la Generalitat de Catalunya?

—Era una sensació molt forta, perquè una ciutat que estimes tant... Em sentia totalment ridícul i passava una vergonya grandíssima. Em sentia com si haguera tornat a l'època de les caver-nes, em feia la sensació que el llenguatge s'havia acabat i que tots ens enteníem ja a garrotades i que la gent abans de dir-se ¡hola! es donava un capó com si fóra una pel·lícula de Buster Keaton. Hi hagué un moment en què vaig arribar a sentir la síndrome aquesta que tenen els segrestats. ¿Cóm es diu?

—Síndrome d'Estocolm.

—Sí, això. Però, després ho penses i veus que tampoc has dit tant, que més valdria que tingueren tots una mica més de bon humor perquè si jo de les coses més íntimes, de la meua família, dels

meus pares, de la meua ciutat no me'n puc riure...

—¿Continua pensant que tot fou una manipulació?

—Sí. Finalment, es va convertir en una història on tot donava igual. El que alguns necessitaven era una excusa per a saltar i ho feren. Els polítics tenien i continuen tenint problemes sense resoldre i jo vaig ser l'excusa perfecta per a servir de diana.

—La mascota, però, està ja acceptada majoritàriament.

—Jo crec que sí. De fet, si no fou acceptada en un primer moment és perquè no hi havia prou informació. He conegut gent a la qual Cobi no els agradava realment i, després, quan l'han vist i l'han pogut tocar en volum han canviat d'opinió. Jo crec que totes les opinions que van eixir en un primer moment eren una mica...

—¿Precipitades?

—No, jo vull dir això que es diu quan arribes corrents al tren.

—¿Apressades?

—Sí, això. En qualsevol cas, està bé que es puguen produir reaccions molt enfrontades perquè això reflecteix la realitat d'un país que és viu, que es mou. Està molt bé que una *xorrada* com la mascota serveixa com a punt de discussió.

—¿Arribà a veure la cerimònia de clausura dels Jocs Olímpics?

—Sí, la vaig veure. M'emocionà moltíssim, però res comparat amb el dia que designaren Barcelona seu dels Jocs del 92. Recorde que eixírem al balcó, posàrem la música a tope i en cinc minuts férem pancartes. A ma casa, baix hi ha una guarderia i recorde que vaig baixar a avisar-los i celebràrem una petita festa amb tots els nens cridant ¡Visca Barcelona! Veure el Cobi volant està bé perquè és part d'una idea meua, però és bonic pensar que aquesta història és cada volta menys meua i més de tota la gent. □